

BÁNYÁSZ

A Magyarországi Bánya- és Kohómunkások Gazdasági Szövetségének Hivatalos Közlönye.

Felelős szerkesztő:
CSÓKA VENDEL.
Kiadó: **FAJD PÁL.**
Telefon szám: 46.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Salgótarján, Vasut-utca 4. szám.
Megjelenik minden hó 1. és 15-én.

Előfizetési ár $\frac{1}{4}$ évre 80 fill. (10.000 K)
Egyes szám ára 16 fillér. (2000 K.)

Visszapillantás.

Ma egy éve kiáltotta országszerte lapunk: „**Feltámadás felé!**” Ma egy éve jelent meg lapunk és azóta bátran halad kitűzött célja felé, a bányamunkásság gazdasági helyzetének megjavítása érdekében megkezdett uton. — Az évforduló napján körül nézünk, visszapillantunk egy évi munkánkra, megtekintjük táborunkat és megbíráljuk egy évi tevékenységünket.

Amikor ma egy éve zászlót bontottunk mint egy helyi szervezetnek szószólója, kicsi keretekben, óriási nehézségekkel, de nagy elszántsággal és törhetetlen akarattal. — Azt irtuk lapunk első vezércikkében, hogy célunk az egész ország bányamunkásságát összefogó szakszervezet megalkotása. Ezen ígéretünket beváltottuk és ma egy országos bányamunkás gazdasági szövetségnek vagyunk a hivatalos orgánuma és ma már nemcsak lapunk, hanem gazdasági szövetségünk helyi csoportjai is az egész ország területén lobogtatják zászlónkat és hirdetik a mi ügyünk igazságát.

A lezajlott egy év alatt gigászi küzdelmet kellett vívni egyrészt a hatóságokkal, a munkaadókkal, másrészt a régi szervezetek rágalmaival, pizkolódásaival és legfőképen a munkásság indolenciájával.

Mindezen nehézségek dacára fáradtságot nem ismerve, szinte rohamlépésben haladtunk, — nem néztünk sem jobbra, sem balra, csak előre. A fáradtaknak erőt, a csüggedőknek bátorságot nyújtott előretörésünk, amellyel ellenségeinket gázoltuk. Bebizonyítottuk minden rágalommal, minden mocskolódással szemben itt állunk és a munkásság részére számtalan eredményekkel számolhatunk be. — Bár az eredmények nem elégitenek ki bennünket, azonban az óriási akadályok, amelyekkel szemben meg kellett küzdeni mégis azt igazolják, hogy eltaláltuk a helyes irányt, amelyen haladni kell.

Ez biztosíték a munkásság gazdasági helyzetének a megjavítására, egy szebb, egy jobb jövő kivívására.

Emeljük zászlónkat magasra, hadd tündököljön és fénye tömörítse alája az egész ország bányamunkásságát és kiáltjuk: „**Előre!**”

Dr. Sztranyavszky Sándor belügyi államtitkár látogatása a bányában.

Salgótarjánban épült új rendőrségi lakatnyának átadása alkalmával Salgótarjánba utazott dr. Sztovszky Béla belügyminiszter, dr. Sztranyavszky Sándor belügyi államtitkár kíséretével. Az államrendőrségi épület átadása után az államtitkár, mint a kerület képviselője látogatásokat eszközölt a kerületben lévő összes egyesületeknél. Többek között f. hó 23-án, este 7 órakor meglátogatta szövetségünk helyiségét is, ahol hosszasan elbeszélgetett az ott tartózkodó munkástársakkal.

A munkástársak feltárták a bányamunkások gazdasági és szociális helyzetét, amire az államtitkár kijelentette, hogy nagy érdeklődéssel viseltetik a munkások szociális és gazdasági helyzete iránt, azért elhatározta, hogy másnap, hétfőn le fog szállni a bányába is, ahol személyesen kíván meggyőződni, hogy milyen viszonyok között dolgoznak a bányászok. A bányába való leszállásra meghívta a szövetségünk vezetőségének egy küldöttségét is. Szövetségünk vezetőségét kérte fel, hogy jelölje meg azt a bányát, amelyben a leszállást óhajtja.

Szövetségünk vezetősége a baglyasaljai Sára aknát ajánlotta, amelyet az államtitkár el is fogadott és hétfőn délelőtt 10 órakor történt a leszállás, amelyre a hatóság részéről dr. Förster Kálmán polgármester, vitéz Korbász Ferenc főszolgabíró, dr. Holics Ede bányakapitány, a bányavállalat részéről Róth Flóris főtanácsos, Bérci Sándor bányatanácsos, a csendőrkörlet részéről Elsner Gusztáv csendőrszázados, a munkásság képviselőiben Csóka Vendel, Fajd Pál, Mlinárcsik Gábor, Ponyi János, Angyal Lajos, Menczel András, az üzemvezetőség részéről Császár főmérnök és Eliser mérnök kísérték el az államtitkárt a bányába.

Az államtitkár lent a munkahelyeken részletesen érdeklődött a szakmányaikról és ebből kifolyólag hosszú vita keletkezett a látogatók és a bányagazgatóság között, a munkásság képviselői ott a helyszínen bizonyították be, hogy a jelenlegi akordok a legnagyobb részben tarthatatlanok, mert ha egyik munkaviszonylatban sikerült a bányásznak nagyobb keresetet elérnie, azt a másik beosztásban szakmánya folytán elveszíti. Amikor is az államtitkár felhívta a jelenlévő bányagazgatók figyelmét a munkásság jogos panaszainak rendezésére.

Már késő délután volt, amikor visszatértek a bányából. Amire még vissza térünk.

A salgótarjáni kerületben november 1-ével folyósítják az üdülési szabadságot.

A lapunkban, de a salgótarjáni kerületben gyűléseinken is számtalanszor ismertettük azt a küzdelmet, amelyet az üdülési szabadság érdekében folytatott szövetségünk, valamint a salgótarjáni munkásság. Végre abba a helyzetbe jutottunk, hogy munkástársaink előtt beszámolhatunk az üdülési szabadság részben való elintézéséről. Az üdülési szabadságot eredetileg május hó 9-én benyújtott kérvényünkben kértük ugyanúgy, mint ahogy az már az elmúlt években gyakorlatba volt, ezen kérvényünket július hó 13-án megismételtük, amelyre az üdülési szabadság csak nem lett elintézve. Mig végül szeptember 5-én egy általános bérkérvényt nyújtottunk be a bányagazgatósághoz, amelyben ismételtén felhívtuk a bányagazgatóság figyelmét az előbbi két kérvényünkre.

Október 14-én a bányagazgatóságtól egy levél kíséretében az alábbi körözüvényt kaptuk, amely körözüvény az összes üzemeknek szétküldetett.

62/1927.

Körrendelet

az összes üzemeknek.

A munkásság hozzám benyújtott azon kérelmének, hogy a beszüntetett üdülési szabadságot továbbra is folyósítsam, helyt adok és azt az eredeti keretekben engedélyezett szabadsági napoknak felében állapítom meg. Mégpedig visszamenőleg 1927. évi február hó 1-től kezdődőleg. Az elmúlt időszakra vagyis 1927. február 1-től 1927. október 31-ig terjedő időre az illetékeseknek készpénzben térítik meg az üdülési napokra járó bérilletményeit. Mig 1927. november 1-től az alább megállapított műszakokra veheti igénybe a szabadságot. Az igényjogosultság megállapításánál az 1926. évi november 1-től 1927. október 31-ig terjedő időben történt műszakmunkasítás figyelembe veendő. A most kifizetésre kerülő üdülési szabadsági összegekről a névszerinti kimutatást állítsák össze az üzemek úgy, hogy azt f. hó 20-ig küldjék be a számosztályhoz. Az engedélyezett fél üdülési szabadság alábbiak szerint számolandók el: 5 éven felüli szolgálattal bíróknak 1 $\frac{1}{2}$ műszak, 6 év után 2, 7 év után 2 $\frac{1}{2}$, 8 év után 3, 9. év után 3 $\frac{1}{2}$, 10. év után 4.

Miután a fent megállapított napok száma egy teljes évre szól, most csupán $\frac{3}{4}$ évre szóló kifizetést eszközölünk. Evégett az egy műszakra eső keresetnek a 75 %-a veendő a fenti szabadságolási napok számára, a mi a következőképen alakul:

Munkahelyen dolgozó vájárok részére műszakonként 5'34 P. alapul véve, ennek 70 %-a, mely kerekén 4 pengőt tesz ki. Segédvájároknál 3'60 P. és csilléseknél 3'20 pengő. Ezek szerint az egyszerű elszámolási mód az, hogy a munkahelyen dolgozóknak a fentebb megjelölt üdülési napra 4, 3'60, illetve 3'20. Uraságiban dolgozóknak a kategória szerint járó bérüknek 75 %-a számolandó el a fent jelzett üdülési napok száma szerint.

Salgótarján, 1927. október 8-án.

Jószerecsét
Róth Flóris s. k.

Az üdülési szabadság ekként való elítélzése a szövetségünk vezetőségét egyáltalán nem elégíti ki, de miután az üdülési szabadság már teljesen elveszettnek tekinthető volt, ez a csekély eredmény is a munkásság valamint szövetségünk szívós küzdelme eredményének tekinthető és intő példaként állhat azok előtt a hősök előtt, akik a munkásságot buta beugratásokkal akarják állandóan félrevezetni és befolyásolni, hogy miként lehet a mai gazdasági viszonyok mellett a munkásság részére azt a csekély eredményt is biztosítani, amelyet az üdülési szabadság elintézése foglal magában.

Ez a példa nemcsak az elmúlt időre tárja fel előttünk a helyzetet, hanem a jövőre is, mert igazán a jövő üdülési szabadság is a munkásság józan magatartásától függ, tehát már előre kell figyelmeztetni a munkástársakat a jövő évi üdülési szabadságra vonatkozó küzdelmekre, mert a jelenlegi küzdelemből mindenki meggyőződhetett arról, hogy az üdülési szabadság még a jelenlegi formájában is nagy küzdelmet igényel.

Helyesen cselekszik ha varrógép, tű, olaj és fonalszükségletét nálunk fedezi. — Singer-varrógép-alkatrészek elismerten a legjobbak. Singer-varrógépek fióküzlet: Salgótarján, a r. kath. templommal szemben.

A Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű r.-t. 1926-27. üzleti év mérlege.

Általános a panasz a nagyipar és bányai érdekeltségek részéről, hogy rossz a konjunktúra. Szinte versenyeznek a vállalati exponensek a siránkozásban úgy, hogy a közvéleményben szinte elhitetik, milyen szomorú és nyomorult a nagyipar és a bányai helyzete.

Amikor a munkásság egy nagyobb falát kenyeret kér és a közvélemény belátja a munkásság szomorú helyzetét, igyekszik a kormányhatóságokat reábirni, hogy avatkozzon be a munkásság javára. A vállalatok kézzel-lábbal tiltakoznak az ilyen beavatkozás ellen és ha mégis akad a kormányhatóságok között, aki a vállalatokat jobb belátásra akarja bírni, akkor testületileg vonulnak föl ennek a megakadályozására.

Ez történt legutóbb is a népjóléti államtitkárral szemben. Rögtön beállítják a közvélemény előtt, hogy tönkre megy az ipar, ha azt teljesítik. Természetesen a közvélemény nem ismeri a vállalatok üzleti mérlegeit, mert az csak évenként egyszer jelenik meg a napilapokban, akkor is hátul és kis betűkkel úgy, hogy az csaknem mindenkinek a figyelmét elkerüli, tehát elhiszi, hogy milyen veszélyesek a munkások kívánságai.

Ennek a célnak a szolgálatába állítjuk az alábbi mérleget, had lásson a közvélemény tisztán. A fenti vállalat igazgatósága az október 31-re összehívott közgyűlésen a következőket fogja javasolni az üzleti év 2,940.228'98 pengőt kitevő nyereségből részvényenként 6 pengő osztalékot fizessen ki,

210.000 pengőt a társaság különböző jóléti alapjai javára, valamint közművelődés és közjótékonyági célokra. Az elért nyereség 57.000.000 pengő értékű forgalomnak felel meg. A sok sirás után 1.174.411'84 pengővel volt több nyereség mint az előző esztendőben. A munkásság azonban ugyan olyan nyomorúságban szenved, de a vállalatnak nem jutott eszébe, hogy a munkásság fizetését az elért nyereségből fel emeljék. Ezért kell a kormánynak erőlyesen a munkásság oldalára állni a harcok alkalmával.

Beküldetett.

A „Bányamunkás” szeptember hó 30-án megjelent számában való hazudozással szemben a kisterenyei munkástársak az alábbi nyilatkozatot küldték be hozzánk leközlés végett. A nyilatkozatot leközljük már annál is inkább, hogy a munkástársak előtt feltárjuk megdönthetetlen bizonyítékokkal Peyerék hazudozásait.

Nyilatkozat.

A „Bányamunkás” f. évi szeptember hó 30-án megjelent számában a Magyarországi Bánya- és Kohómunkások Gazdasági Szövetségének kisterenyei taggyűlésével kapcsolatosan többek között az írja, hogy a „gyűlésen megjelentek egy hurra kiáltással a gyűlés előadójának, Csóka Vendelnek rohantak és azt a bányagazgatóság irodájába szorították és Csókát a bányaaaltisztek vették védelmükbe a munkásság felizgatott hangulatával szemben.”

Alulírottak a „Bányamunkás” ezen állításait a leghatározottabban megcáfoljuk, habár hozzá vagyunk szokva a „Bányamunkás” folytonos hazudozásához, még sem tűrhetjük, hogy rólunk ilyen perfidül hazudozzanak és ezen hazudozásaikkal a jóhiszemű munkásságot félrevezessék.

Egyelőre felkérjük a Magyarországi Bányász- és Kohómunkások Gazdasági Szövetségének titkárságát, hogy ezen nyilatkozatunkat a „Bányász” november 1-én megjelent számában tegye közzé. Ami pedig a bennünket ért sérelmet illeti, módot fogunk találni arra, hogy azért kellő időben és helyen elégtételt szerezzünk.

Kisterenye, 1927. október 16-án.

Kelemen Károly s. k. Kaszás ponyi Sándor s. k. Bibók János s. k. Vaspál Sándor s. k. Sánta dohancs Pál s. k. Győri István s. k. Szerémi László s. k. Sándor Sándor s. k. Kotroczó János s. k. Batta János III. s. k. Kaszás József s. k. Brezács Antal s. k. Schvarcz József s. k. Schvarcz András s. k. Koranes András s. k. Havran József s. k. Vilmeke István s. k. Benczik János s. k. Batta István s. k. Kurcsik István s. k. Tóth Sándor s. k. Ubrankovics János s. k. Barta István s. k. Nerád Antal s. k. Grósz Albert s. k.

Nyilatkozat.

A „Bányamunkás” című lap f. évi szeptember hó 30-án megjelent számában nevemmel kapcsolatosan Takács Józsefnek címzett levél szövegét közli. Alulírott ezenel kijelentem, hogy én Takács Józsefnek az előbb említett szövegű levelet, vagy ehhez hasonló soha nem írtam és a levél szövegéért a „Bányamunkás” lap ellen rágalmozás címén jogi képviselőm útján megindítottam az eljárást.

Nagymányok, 1927. október 26-án.

Pölöskei Márton.

Három kitüntetés Salgótarjában.

Csöndes ünneplés mellett folyt le Salgótarjában a bányagazgatósági ülésteremben október 17-én a Salgótarjáni Köszénbánya r.-t.-nál hosszú évtizedeken keresztül eltöl-

tött, nehéz munkát végző 3 ősz munkás névszerint Eiberger Károly bányamester, Danovál Ferenc aknász és Zimmerman János fűtő ünneplése.

Eiberger Károly, aki jelenleg 71 éves, a Salgótarjáni Köszénbánya r.-t. kötelékében 60 évet dolgozott, tehát 11 éves korától teljesít nehéz fizikai és szellemi szolgálatot és ma is aktív szolgálatot teljesít a kisterenyei bányauzemnél, mint bányamester. — Danovál Ferenc 74 éves aggastyán, aki 49 évet dolgozott a társulatnál, mint aknász, már nyugdis, Gusztávnán lakik. Zimmermann János 63 éves, 46 éven át dolgozott a társulatnál, nyugdíjas, Mizserfa Jánosakán lakik. — Mindhármukat a kormányzó részesítette kitüntetésben. A két elsőnek az V. osztályu érdemkeresztet, míg az utóbbinak a bronzérmes adományozta.

Az ünnepélyes aktuson a kormány képviselőjében Pály Pál főispán jelent meg, Salgótarján r. t. város képviselőjében Förster Kálmán dr. polgármester, a salgótarjáni járás képviselőjében Veres Zoltán főszolgabíró, a bányakapitányság képviselőjében dr. Holics Ede bányakapitány, m. kir. bányai ügyi főtanácsos, a Salgótarjáni Köszénbánya r.-t. képviselőjében Roth Flóris bányai ügyi főtanácsos és azonkívül az összes tisztviselők, mérnökök, altisztek és az egyes üzemek képviselőjében egy-egy bányász vett részt az ünnepélyen.

A kormány képviselőjében megjelent főispán üdvözölte a kitüntetetteket és hosszan fejtegette a 3 kitüntetett érdemeit, azután átnyújtotta a kormány nevében a kitüntetések. — A bányatársulat nevében Roth Flóris tartott hosszabb beszédet, beszéde után a társulat ajándékát adta át a három aggastyánnak. Eiberger Károly, mint aki a legmagasabb szolgálati időt ért el, aranyórát, míg a két utóbbi egy-egy ezüst órát kapott a társulattól „Hűséges munka jutalmául” felirattal.

Nevezettek mindegyik remegő hangon köszönték meg az üdvözléseket és az ajándékokat. A jelenlévők sorba gratuláltak a kitüntetetteknek és ezzel az ünnepély véget is ért.

Taggyűlés Komlón.

Szövetségünk komlói helyicsoportja okt. 23-án délután tartotta szépen sikerült taggyűlését a Dorn-féle vendéglő nagytermében. A tágas, nagy helyiség már jóval a gyűlés megkezdése előtt a zsúfolásig megtelt. Pont 3 órakor Lerch Antal a helyicsoport elnöke megnyitotta a taggyűlést és nagy vonásokban beszélt a helyicsoport működéséről, párhuzamot vont a helyicsoport jelenlegi működése és a múltban, amikor a régi szervezethez tartoztak, az akkori működés között. Megállapította, hogy sokkal hathatósabb és sokkal eredményesebb működést fejthetnek ki.

Kraft Jenő kerületi titkár beszámolt a kerületi titkárság működéséről, mely szerint a Pécs kerületi telepeken rohamosan fejlődik a szervezetek kiépítése, amit bizonyít az is, hogy már 2 helyicsoportban működik szép, életképes football csapat, ugyancsak 2 helyicsoportban működik a zenekar.

Továbbá beszámolt az országos közgyűlésről és az ott hozott határozati javaslatokat ismerteti. Batta Gyula Salgótarjából tartott ezután tartalmas előadást az országos közgyűlés jelentőségéről, a bányamunkás munkaviszonyáról és a harci eszközök helyes alkalmazásáról. Felhívta a komlói munkásságot a lankadhatatlan szervezkedésre.

Az előadókat a taggyűlés halgatósága nagy tetszéssel hallgatta és lelkesedéssel tett fogadalmat a szervezet hatalmassá tételére.

Lerch Antal lelkesítő szavai után a gyűlést berekesztette, amely lelkes hangulatban a legnagyobb rendben csak a késő esti órákban oszlott szét.

Gyönyörű jelenség, ami a pécsvidéki helyicsoportok működésében megnyilvánul. — Ugyanis minden helyicsoport gyűlésén a kerületbeli helyicsoportok vezetősége képviselteti magát. Ez alkalommal is képviselve volt a vasasi, pécsbányatelepi és a mecsekszabolcsi helyicsoportok vezetőségei.

Harci eszköz.

A munkásmozgalomban már hosszabb idő óta vita tárgyát képezi ez a kérdés. A munkásmozgalom kifejlődése a tőke mindinkább erősbbödő összpontosításának következménye. A tőke fejlődése szinte megköveteli a munkásmozgalom fejlődését, mert egymásra vannak utalva. Ennélfogva a munkásmozgalom fejlődése és ezen fejlődés további biztosítása megkívánja, hogy ezen mozgalom történetének a tanulságait figyelembe vegyünk.

Ugyanúgy, amint a tőke a fejlődését a történelem tanulságaira építi, a munkásmozgalomnak is erre kell építenie és abból azt kell követni, amely a mindenkori viszonyoknak a legmegfelelőbb.

A magyar munkásmozgalom, amely a múlt század 70-es éveiben keletkezett, bőven rendelkezik oly eseményekkel, amelyek fölött nem lehet egyszerűen elsiklani, hanem alapos megfontolás tárgyává kell tenni és a tanulságait levonni. A múltban a magyar munkásmozgalomnak egyik legnagyobb hibája az volt, hogy teljesen külföldi mintára és sablon szerint vezették, figyelmen kívül hagyva Magyarország viszonyait, amelyek teljesen eltérők a külföldi viszonyoktól.

Ennek köszönhető azután, hogy a magyar munkásmozgalom messze elmaradt a külföldi munkásmozgalmak mögött. A magyar munkásmozgalom vezérei túlértékelték a mozgalom erejét és amit a külföldi mozgalom több évtizedes munkával ért el, azt ők hirtelen fellobbanással és lelkesedéssel akarták ugrásszerűen elérni. Azonban, amint a fejlődést nem lehet visszatartani, mert megbosszulja magát és előre tör, ugyanúgy nem szabad a fejlődést ugrásszerűen sietetni, mert az is megbosszulja magát és az ugrások közötti hézagok időnként visszarántják.

Ez volt az oka a munkásmozgalom lassu fejlődésének és csak a háboru tartama alatt erősödött meg és a háboru végén, mert mindenki a munkásmozgalomtól várta a megváltó békét. Ekkor érte el a mozgalom fejlődésének tetőfokát, azonban ugyanakkor kellett kiállania a tűzpróbát is. Azonban itt jelentkeztek azok az ugrások, amelyek hézagot hagytak és visszarántották a mozgalmat, vagyis a tömegek nem voltak kellőképpen iskolázva és ugyanabba a hibába estek, amelyet az ellenoldalról állandóan aposztrofáltak. Sőt kitűnt, hogy nemcsak a tömegek nem voltak kellőképpen iskolázva, hanem a vezetőknek is a nagyobb része nem volt megfelelőképpen iskolázva.

A vezetőknek az a része, amely a kellő iskolázottság birtokában volt, sem tudott egységes lenni a vezetést illetőleg. Ennek azután az volt a következménye, hogy egyrésze átcsapott a túlzókhoz, egy másik része a kényelmes önkéntes száműzetést választotta és csak nagyon kevesen voltak, akik minden energiájukat megfeszítve állottak oda és igyekeztek a munkásmozgalmat helyes irányba terelni.

A munkásmozgalom történetére vissza pillantva láthatjuk, az eredeti munkásmozgalom, amelyet a külföldről hoztak át, tisztán gazdasági alapon indult meg. Annak dacára, hogy a magyar viszonyok teljesen eltérők a külföldiektől, mégis az itteni vezetők nem elégedtek meg a gazdasági mozgalommal, hanem összekapcsolták a politikai mozgalommal sőt a nagyobb súlyt a politikai mozgalomra helyezték. Ez volt azután a

A JELENKOR LEGJÖVŐ TÖRÖDŐ ANYAGA

Eternit

CSAK AZ „Eternit” VEDSZŐVAL JELELT LAP VALÓZ
ETERNIT MŰVEK HÁTSZEK LAJOS E. DAPEST ANDRESS LT 33. CÍM. NYERDŐS, FÉLŐ

Elárúsító helyek: Bogenglück Ignác vas-, bőr- és festékárú kereskedése, Salgótarján. — Kun Testvérek épületfa és építőanyagok raktára, Kisterenye.

munkásmozgalomnak a veszte, mert a mozgalom minden megmozdulását politikai szempontból bíralták el és ennélfogva igyekeztek elnyomni. Ezen mozgalomnak elnyomásában egységes volt hatóság és munkádó egyaránt, mert mindegyik, egy politikai ellenfél ellen harcolt. A politikai szempontból való elbírálása nem tartozik mireánk, azonban annál fontosabb a mozgalomnak gazdasági elbírálása, mert ez a munkásság gazdasági életébe vág.

A magyar munkásmozgalomban az az árnyalat került fölénybe, amely a nemzetköziiséget tűzte zászlajára. Ez a jelszó azután azt mondhatjuk teljesen politikai térre sodorta a mozgalmat. A munkásmozgalom kezdetén még kevésbé alakult ki a helyzet és ebben az időben a külföldi mintára behozott taktika némi eredménnyel járt, mert a munkaadók úgyszintén a hatóságok sem voltak még felkészülve. Azonban a tőke, úgyszintén a hatóságok hamarosan elkészültek az ellentaktikával és mindent elkövettek, hogy a munkásság gazdasági harcát leverjék, ezt azután annál vehemensebben folytatták különösen a munkaadók, mert az nekik a gazdasági életben anyagi hasznót is jelentett. A munkásság között a nemzetközi jelszónak a beállítása szinpátiára talált, mert a munkásság maga nem volt tisztába a munkásmozgalom jelentőségével, tehát felült a szép beállításnak. Azonban a sok csalódás és anyagi kár, amely a harcok alkalmával érte, mindinkább tanulásra serkentette a munkásságot. Hozzájárult ehhez a sok szomorú tapasztalat, amelyben szenvedő része volt. Amikor már tisztán látott a munkásság, látta a tőkének a taktikáját, látta azt, hogy a tőke is nemzetközi, ennek dacára kereskedelmi taktikáját mégis be tudja illeszteni saját országa gazdasági életébe és ennek dacára nem árt a tőkének, sőt használ, mert hatalmasodik. Ekkor gondolkodóba esett és kezdte boncolgatni, ezen boncolgatás közben azután azt látták, hogy a gazdasági mozgalom nem igazodnak a mindenkori gazdasági helyzethez, hanem minden tekintet nélkül, a régi recipe szerint intézik el. A régi recipe a sztrajk volt, ezt alkalmazták a munkásmozgalom kezdetén és mert akkor több esetben bevált, még ma is azt az eszközt használják.

Azzal tisztában van a munkásmozgalomban minden vezető tényező, hogy a sztrajk kétélű fegyver és a legtöbb esetben azt sérti meg, aki ezt alkalmazza. Ezt azonban nem mondják meg a munkásságnak, mert féltik a népszerűségüket, hisz ők tanították, hogy a munkásság legalkalmasabb fegyvere a sztrajk.

A bányamunkásság, aki a munkásmozgalomba csak a háboru tartama alatt kapcsolódott be aktíve, ugyanazt tanulta a munkásmozgalomról, mint a többi munkásság az országban.

lódott be aktíve, ugyanazt tanulta a munkásmozgalomról, mint a többi munkásság az országban.

Azonban — mint azt már fentebb említettük, hogy Magyarország gazdasági viszonyait nem lehet hasonlítani a külföldi viszonyokhoz, a magyar bányaiipart sem lehet egy kalap alá vonni a többi iparokkal. Teljesen más eszközökkel kell harcolni a bányaiiparban, mint az egyéb iparokban. (Bár a sztrajk fegyvere a legrosszabb fegyver, a többi iparokban is, erre még vissza térünk.) A kezdő időben, vagyis a háboru vége felé, amikor a bányamunkások a mozgalomba bekapcsolódtak, a legszigorubb fegyver volt a bányatelepeken. Dacára a szigorúságnak a bányamunkások mégis érték el eredményeket. Azonban nagy tévedés volna azt hinni, hogy azért érték el eredményeket, mert a munkásság szervezete erős volt, bár kétségtelen, hogy nagyban hozzájárult az eredmények eléréséhez. De nem szabad figyelmen kívül hagyni azt az igazságot, hogy abban az időben egyik legfontosabb szükségleti cikk a szén volt, tehát ennek a cikknek a termelésében nem volt szabad fennakadásnak lenni.

Épen ezért azután ebben az iparban előfordult minden viszályt az állam hatalmával intézte el (most nem akarjuk azt elbírálni, hogy helyesen vagy helytelenül) és minden áron biztosította a termelés folytonosságát. Ugyanez a helyzet volt a háboru után is, tehát még mindig nem volt kialakult helyzet, így a bányamunkásságnak ez ideig nem volt alkalma a harcieszközöket próbára tenni. Azonban a szénhiány fokozatos csökkenése következtében új helyzet állott elő, vagyis csaknem az a helyzet adódott, ami az egyéb iparokban fennállott. — Ugyanis 1924-ben megszüntették a szén leköötötttségét és szabaddá lett. Ekkor megszűnt a bányavállalatok részére is az a különféle kedvezés, amely eddig volt, ezt a vállalatok igyekeztek a munkásságon behajtani, ebből indultak meg a harcok és ekkor bizonyult a harci eszköz hasznavehetetlenné.

Mert a munkásság harcai egymásután vereséggel végződtek és a vállalatok behajtották mindazon veszteségeiket, amelyekből a kedvezések elvonása által elestek. A bányamunkásság ekkor kezdte belátni harci eszközeinek helytelenségeit, azonban ekkor még nem tudott helyesebb harci eszközt alkalmazni. A bányamunkásság ezen tapasztalatát oly drágán fizette meg, hogy már nem ül föl a hangzatos frázisoknak, hanem ceruzával számol és a harci eszközök megválogatásába ő is bele szól. Szemléltetőül adjuk a következő táblázatot, amelyet a hivatalos statisztika alapján állítottuk össze az 1926-évről.

A sztrajkok és sztrajkolók száma, munkanap, munkabér és termelési érték veszteség 1926-ban.

Barna és kőszén- bányászat	A sztrajkok	A sztrajkolók által érintett telepek	Az érintett telepeken a sztrajk kitörése napján alkalmazotti munkások	A sztrajkolók	Kényszerűségi nem dolgozók	Az összes szünetelők	Az összes szünetelők az alkalmazotti munkások o/o-ában	A sztrajkolók	A kényszerűségi nem dolgozók	Az összes szünetelők	A sztrajkolók	A kényszerűségi nem dolgozók	Az összes szünetelők	Átlag eseti					A munkaviszony folytán elmaradt termelési érték pengőben
														1 sztrajkra		1 szünetelőre			
														Szünetelő	Elvesztett munkanap	Bérvesszeség pengőben	Elvesztett munkanap	Bérvesszeség pengőben	
Terület	s z á m a							által elvesztett mun- kanapok száma		által elvesztett mun- kabér pengőben			Szünetelő	Elvesztett munkanap	Bérvesszeség pengőben	Elvesztett munkanap	Bérvesszeség pengőben		
Baranya várm.	1	1	576	14	—	14	2.43	126	—	126	315	—	315	14	126.—	315.—	9.—	22.50	—
Veszprém „	1	1	775	637	—	637	82.19	1839	—	1839	9581	—	9581	637	1839.—	9581.—	2.89	15.04	9600
Nógrád „	4	17	5749	3393	24	3417	59.45	3729	280	4009	16944	1225	18169	854	1002.25	4542.25	1.17	5.32	48885
Heves „	2	2	845	518	38	556	65.80	1503	76	1579	5876	184	6060	278	789.50	3030.—	2.84	10.90	27600
Összesen :	8	21	7945	4562	62	4624	58.20	7197	356	7553	32716	1409	34125	578	944.42	4265.62	1.63	7.38	86085

Ezek a számok világosan beszélnek, megmutatják mennyire helytelen a sztrajk eszközét felfellobbanásszerűen, minden megfontolás nélkül alkalmazni. Mutatják azonkívül azt is, hogy ebben az évben mindkevesebb volt a sztrajkok száma, mert a munkásság az elmúlt években annyiszor lett beugrasztva és ennek következtében a nyomorúsága folyton fokozódott sőt ebben az időben már a tarthatatlanságig jutott. A fenti táblázat-

nak az idejében történt, amikor a Salgótarján vidéki bányamunkások, a már kétségbeesztő nyomoruk enyhítése érdekében nagy lépésre határozták el magukat, azonban nem a régi recipe szerint, mert féltek attól, hogy a már alig viselhető nyomorukat még fokozzák, tehát másként alkalmazták harci eszközeiket. Hogy mennyire igazuk volt ezt mutatja az alábbi táblázat.

A sztrajkok eredménye.

Barna és kő- szénbányászat	A sztrajkok	Sztrajkoló munkások	A teljes			A részleges			A sikertelenül		
			s i k e r r e l								
			v é g z ő d ő t t								
			Sztrajkok száma	A sztrajkokban a sztrajkolók száma		A sztrajkok száma	A sztrajkokban a sztrajkolók száma		A sztrajkok száma	A sztrajkokban a sztrajkolók száma	
ÖSSZ.	%	ÖSSZ.		%	ÖSSZ.		%				
Terület	száma		Sztrajkok száma	ÖSSZ.	%	A sztrajkok száma	ÖSSZ.	%	A sztrajkok száma	ÖSSZ.	%
Baranya várm.	1	14	—	—	—	—	—	—	1	14	100.—
Veszprém „	1	637	—	—	—	—	—	—	1	637	100.—
Nógrád „	4	3393	2	50	1.47	1	2872	84.65	1	471	13.88
Heves „	2	518	1	453	87.45	1	65	12.55	—	—	—
Összesen :	8	4562	3	503	11.03	2	2937	64.38	3	1122	24.59

Ez a táblázat igazolja, hogy a mai viszonyok között különösen megfontolásra kell venni mikor és milyen formában szabad és kell a sztrajkot alkalmazni. Ugyanis a fenti táblázatok szerint 8 sztrajk közül 3 végződött teljes sikerrel 2 részleges sikerrel és 3 sztrajk sikertelenül. A sztrajkok által elvesztett munkabérek az aránylag kevés sztrajkban a fenti táblázat szerint oly nagyok, hogy mindenkit komoly megfontolásra készít: még sulyosabb a helyzet ha figyelembe vesszük, hogy a fenti sztrajkok alkalmával egyetlen fillérrel sem emelték a bányamunkások keresetét.

Ezek a harcok azt igazolják, hogy a sztrajk alkalmazása a régi recipe szerint elavult és csak az áldozatokat követeli, eredményeket azonban nem tud hozni. Erre azt mondhatják a harckedvelők, hogy csak a mai idő alkalmatlan a sztrajkra, mert nincs konjunktúra, hogy ez mennyire nem helyt álló erre nézve bemutatjuk a vasmunkások mozgalmát 1913-ban, tehát a jó béke világból és amikor a vasmunkások szervezete egyike volt a legerősebb szervezeteknek.

A vasmunkások Budapesten a gyáriparban 1913-ban 64 bérmozgalmat rendeztek,

amelyben 14129 munkás vett részt. A bérharcok a következőképpen zajlottak le 12 bérharc sztrajk nélkül fejeződött be és 746 munkás részére heti 6 óra munkaidő rövidítést és összesen hetenként 3372'68 korona bérvajátást. Sztrajk által 90 munkás heti 3 óra munkaidő rövidítést és 793 munkás összesen 941'66 korona bérvajátást. Ezzel szemben sztrajk által elvesztettek összesen 91277 munkanapot, 379712'32 koronát a sztrajkban részt vett 7800 munkás.

A fentiekből látható, hogy a sztrajk alkalmazása már a béke világban sem vált be. Tehát arra kell törekedni, hogy a kormányzatot reá bírjuk, hogy ugyan úgy mint amikor a szénhiány miatt az ország kereskedelme forgott veszélyben a kormányzat beavatkozott, úgy most is avatkozzon be. Természetesen ez alkalommal a munkásság érdekében kell történni a beavatkozásnak. Nem szabad sem a vállalatoknak sem a kormányzatnak arra várni míg a munkásság maga cselekszik ebben az elkeseredett állapotban, mert az rovására lesz úgy az iparnak mint a kormányzatnak, mert az elkeseredés nagyon rossz tanácsadó.

A kormányzatnak a legsürgősebb és leg-

fontosabb kötelessége, hogy a munkás és munkaadó közötti bér és munkaviszonyát törvényhozási úton rendezze. Mindaddig míg ez a kérdés törvényhozási úton rendezve nincs úgy addig rendeleti úton rendeztessék.

Gondolják meg az illetékesek magyarországi ipari, kereskedelmi életének a biztosításáról van szó, tehát sürgősen várja a bányamunkásság a kormányzat intézkedését.

Helyicsoportok hirei.

Mecsekszabolcs. További intézkedésig beiratkozások és befizetések a vezetőség összes tagjainál, vagy a kerületi titkárságnál eszközölhetők.

Pécsbányatelep. Beiratások és befizetések eszközölhetők Pécsbányatelepen Wölffel Gyula és Steinhauer János, Kasszián-telepen Haán György és Hauer István, Lämpás és Szent-Gottes telepeken Unvögel József szaktársnál.

Felsőgalla. A helyicsoport vezetősége értesíti a felsőgallai és tatabányai szaktársakat, hogy a helyicsoport hivatalos helyisége Felsőgallán a Schalkham-féle (Hazám) vendéglőben van. Beiratások és befizetések minden vasárnap d. e. 9—12-ig d. u. 2—6 óráig.

A tatabányai kerületi titkárság hivatalos helyisége Felsőgallán Szent János-ucca 5. szám alatt van. Hivatalos órák naponta d. e. 9—12-ig és délután 2—7 óráig. Minden panasszal és felvilágosítással ide forduljanak a szaktársak.

SINGER

varrógép

RÉG BEVÁLT JÓ MINŐSÉGBEN

Kedvező fizetési feltételek

SINGER VARRÓGÉP
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Salgótarjánban,
Fő-utca 75. szám alatt
a r. kath. templommal szemben.

